

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17.06.2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Leszek Matuszewski

Sędziowie: SO Małgorzata Winkler - Galicka

SO Sławomir Jęksa (spr.)

Protokolant: staż. I. M.

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej Michała Kordek

po rozpoznaniu w dniu 17.06.2014 r.

sprawy **B. W.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 300 § 1 w zbiegu z art. 300 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 03.03.2014 r., sygn. akt III K 498/13

1. zmienia zaskarżony wyrok i uniewinnia oskarżonego od zarzucanego mu przestępstwa
2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

S. J. L. M. W. - G.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 03.03.2014 r., sygn. akt III K 498/13, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. w następujący sposób osądził **oskarżonego B. W.**:

a) uznał oskarżonego za winnego przestępstwa z art. 300 § 1 k.k. w zbiegu z art. 300 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. polegającego na tym, że w dniu 28.02.2012 r. w P.uszczuplił zaspokojenie swoich wierzycieli Z. G.prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...), Banku (...) S.A., PHU (...). S., B. J.sp. j., (...)sp. j., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., R. K., (...) sp. z o.o.i M. K.prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Zakład (...)wod-kan, gaz i C.O. w ten sposób, iż przed notariuszem P. K.zawarł w formie aktu notarialnego (...)umowę darowizny na rzecz swojego brata J. W.dotyczącą udziału w 1/2 części nieruchomości obejmującej niezabudowaną działkę położoną w Ś.oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...)udziału w 1/2 części w nieruchomości obejmującej zabudowaną budynkiem mieszkalnym działkę położoną w O.oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...), 50 udziałów w (...) sp. z o.o.o łącznej wartości nominalnej 5.000 złotych, samochodu osobowego marki V. (...)o nr rej. (...), samochodu ciężarowego marki V. (...)o nr rej. (...)i samochodu osobowego marki M. (...)(...) nr rej. (...), udaremniając jednocześnie wykonanie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...)z dnia 29.06.2011 r., któremu Sąd Rejonowy w Obornikach nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 28.07.2011 r. w sprawie o sygn. I CO 1435/11, przy czym wyżej wymienione samochody były zajęte przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Obornikach T. C.w dniu 05.01.2012 r. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygnaturą KM 6475/11 prowadzonego z wniosku Banku (...) S.A.

b) na podstawie art. 300 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 3 k.k. oraz art. 33 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 9 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w ilości 100 stawek dziennych po 20 złotych każda

c) na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 4 lat próby.

W ostatnich rozstrzygnięciach, Sąd Rejonowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania w kwocie 3.991,79 złotych, zwolnił oskarżonego od opłaty za II instancję oraz zasądził od oskarżonego na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 840 złotych tytułem poniesionych kosztów pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł obrońca oskarżonego.

Obrońca zaskarżył wyrok w całości ((...)- (...)).

Zarzucił wyrokowi:

a) rażąco obrazę prawa materialnego z art. 300 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy opis czynu nie wskazuje na to, aby oskarżony działał w stanie „grożącej mu niewypłacalności lub upadłości”

b) rażąco obrazę prawa materialnego z art. 300 § 2 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy opis czynu nie wskazuje na to, aby oskarżony działał „w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego”

c) rażąco obrazę prawa materialnego z art. 300 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy zarzucany oskarżonemu czyn nie wypełnia znamion tego przestępstwa.

W konsekwencji, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego B. W. nie mogła nie zostać uwzględniona.

Działanie aktem darowizny z dnia 28.02.2012 r. na szkodę 8 enumeratywnie przedstawionych w wyroku wierzycieli kwalifikowane było przez Sąd I instancji z art. 300 § 1 k.k., zaś działanie tymże aktem na szkodę wierzyciela Bank (...) S.A. było kwalifikowane, w związku z przyjętym udaremnieniem wykonania bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 29.06.2011 r., z art. 300 § 2 k.k.

Gdyby nie zostały uwzględnione zarzuty główne rozpatrywanej apelacji, to nie mógłby przekonywać w postępowaniu odwoławczym zarzut trzeci - zbędnego stosowania kwalifikacji kumulowanej z art. 300 § 1 k.k. Owszem, w orzecznictwie przyjmuje się, iż działanie kwalifikowane z art. 300 § 2 k.k. może być odnoszone nie tylko do istniejących, ale także do spodziewanych z dużym prawdopodobieństwem orzeczeń stwierdzających zadłużenie i dających podstawę do podejmowania czynności egzekucyjnych. Co więcej, w przypadku pokrzywdzonych podmiotów: Spółki (...) stwierdzić należy, posiłkując się własnymi ustaleniami Sądu I instancji, iż w dacie inkryminowanego czynu istniały już nieprawomocne bądź prawomocne orzeczenia, które tym bardziej uzasadniały stosowanie kwalifikacji z § 2 art. 300 k.k. Niemniej, rozpatrywany zarzut był skazany na niepowodzenie, bowiem jego uwzględnienie prowadziłoby do pogorszenia sytuacji procesowej, a to w związku z potrzebą przekwalifikowania części wykazywanego naruszenia porządku prawnego na surowszy przepis prawa karnego materialnego. Działanie obrońcy na niekorzyść podsądnego było wykluczone.

Musi być poza wszelkim sporem, iż Sąd I instancji przypisując oskarżonemu występki z art. 300 § 1 k.k. w opisie czynu nie zamieścił wszystkich znamion przestępstwa, to jest nie przyjął, iż oskarżony działał w sposób ustalony w razie grożącej niewypłacalności lub upadłości. Dla porządku trzeba stwierdzić, iż zapis tego rodzaju znajdował się w opisie

czynu zarzucanego w akcie oskarżenia, jednakowoż Sąd I instancji zdecydował się przedstawić własny opis ustalonego przez siebie naruszenia porządku prawnego. Jakkolwiek w przypadku pominięcia znamion przestępstwa zbędne jest analizowanie i wartościowanie ich znaczenia z punktu widzenia bytu przestępstwa, to przyjęć trzeba, iż wymaganie od sprawcy, by działał w warunkach grożącej niewypłacalności czy też upadłości wiąże się z oczekiwaniem pogorszenia sytuacji wierzyciela, który nie może się zaspokoić nie tylko z mienia objętego niedozwolonymi rozporządzeniami, które bezpośrednio skutkowały udaremieniem czy uszczupleniem zaspokojenia, ale również z jakiegokolwiek innego mienia dłużnika.

Musi być też poza wszelkim sporem, iż Sąd I instancji przypisując oskarżonemu występki z art. 300 § 2 k.k. w opisie czynu nie zamieścił wszystkich znamion przestępstwa, to jest nie przyjął, iż oskarżony działał w celu udaremnienia wykonania bankowego tytułu egzekucyjnego. W opisie czynu znalazło się wprawdzie założenie, iż podsądny udaremnił wykonanie wzmiankowanego wyżej tytułu egzekucyjnego, ale zastrzeżenie to odnosi się do skutku działania, w rzeczy samej stanowi powtórzenie innych znamion przestępstwa z art. 300 k.k., to jest wymaganego udaremnienia czy uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela. Jakkolwiek w przypadku pominięcia znamion przestępstwa zbędne jest, jak to zaznaczono już wyżej, analizowanie i wartościowanie ich znaczenia z punktu widzenia bytu przestępstwa, to przyjęć trzeba, iż stwierdzenie, iż sprawca działał w celu udaremnienia wykonania orzeczenia, usprawiedliwia surowszą penalizację w związku z wystąpieniem zamiaru bezpośredniego specjalnego (*dolus directus coloratus*), świadczącego o wystąpieniu cięższej postaci złej woli.

Odpowiadając na główne zarzuty apelacji obrońcy pełnomocnicy oskarżycieli posiłkowych Spółki (...) oraz Spółki (...) w krótkich odpowiedziach na odwołanie (k. 1159, 1160, 1136-1138) posłużyli się argumentami nawiązującymi nie do treści wyroku, tylko okoliczności sprawy bądź też argumentami, które najwyraźniej nawiązują do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia (...).2014 r., sygn. akt II AKa 397/13 (LEX nr 1428051). Sąd ten podkreślając, iż opis czynu przyjęty w wyroku, czy to na zasadzie inkorporacji formuły czynu zarzucanego w akcie oskarżenia czy też kreacji własnej formuły, musi odpowiadać pełnemu zespołowi znamion danego typu przestępczego, niemniej, dla oddania istoty przestępstwa można posługiwać się sformułowaniami nietożsamymi, lecz równoważnymi, bądź też innym werbalizowaniem prowadzącym do oddania tej samej treści, a nawet takimi samodzielnymi sformułowaniami, które w drodze nieodpartego logicznego wnioskowania świadczą o przyjęciu założeń danego typu przestępczego. Sąd Okręgowy dodaje, iż naturalnie skuteczna subsumcja czynu dopuszcza w tym względzie znaczną dowolność, nie wymaga posługiwania się językiem ściśle prawnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 05.12.2013 r., sygn. akt II KK 212/13, publikowane LEX nr 1403871).

Autorzy odpowiedzi na apelacje nie poczynili jednak rozważań, które wskazywałyby, iż przytoczone doktrynalne poglądy mają jakiegokolwiek znaczenie dla rozstrzygnięcia w tej sprawie. Tak się stało zapewne z tego powodu, co Sąd Okręgowy stwierdza z własnej strony z urzędu, iż w sprawie niniejszej żadna z metod przekazu treści wyroku skazującego nie pozwalała na ustalenie, iż brakujące znamiona przypisanych przestępstw zostały w inny, niż bezpośredni sposób, jednak wyrażone w zaskarżonym przez obrońcę orzeczeniu. Żadne ze sformułowań, ani zespół wyrażań, ani też logika wypowiedzi Sądu I instancji nie wskazują, iż wyrokując Sąd I instancji przyjął, iż oskarżony B. W. działał w warunkach grożącej niewypłacalności lub upadłości, bądź przyjął, iż oskarżony działał z zamiarem kierunkowym w celu udaremnienia wykonania wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego. Ma to takie podstawowe znaczenie, iż niedozwolonych czynności rozporządzających opisanych w art. 300 § 1 i 2 k.k., skutkujących udaremieniem lub uszczupleniem zaspokojenia wierzyciela, można dopuścić się zarówno w warunkach grożącej niewypłacalności lub upadłości bądź też w warunkach odmiennych, jak również można się dopuścić w celu udaremnienia wykonania orzeczenia bądź też do skutku w postaci udaremnienia wykonania orzeczenia doprowadzić nie kierując się takim celem.

Prokurator na rozprawie odwoławczej przyznał brak podstaw w analizowanym kontekście do podtrzymania skazania oskarżonego za występki z art. 300 § 1 k.k. na szkodę 8 pokrzywdzonych, natomiast zdecydował się bronić skazania za występki z art. 300 § 2 k.k. na szkodę ostatniego pokrzywdzonego. Jak się wydaje, oskarżyciel publiczny zajął takie stanowisko z tego powodu, iż pierwszy przypadek brakowania znamion jest najłatwiejszy do odczytania. Niemniej, takiej obrony zaskarżonego wyroku z przyczyn już podanych nie można akceptować. Brak przyjęcia wymaganego

ustawą karną zamiaru kierunkowego wyklucza sprawstwo przestępstwa. Dobitnie wyraził to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.06.2010 r., sygn. akt III KK 373/09 (LEX nr 598844), mocą którego doszło do uchylecia wyroku Sądu II instancji i uchylecia wyroku skazującego Sądu I instancji za przestępstwo kradzieży, gdzie w opisie czynu zaboru cudzego mienia pominięto zamiar kierunkowy pod postacią celu przywłaszczenia. Sytuacja ta bliźniaczo przypomina stan wyrokowania w niniejszej sprawie w odniesieniu do przypisanego występku z art. 300 § 2 k.k.

Znamiona przestępstwa muszą być zamieszczone w wyroku. Oczywiście nie mogą być one domniemywane w rezultacie analizy zebranych dowodów, tak jak to czyni pełnomocnik Spółki (...) w przytoczonym piśmie procesowym z dnia 02.06.2014 r., czy też uzupełniane treścią pisemnych motywów wyroku. Brak wskazania w opisie czynu przypisanego wszystkich znamion danego typu przestępstwa uniemożliwia zakwalifikowanie czynu jako przestępstwa. Wadliwość wyrokowania tego rodzaju naturalnie może być naprawiona w postępowaniu odwoławczym, jednakowoż wymagane jest, zgodnie z dyrektywą z art. 434 § 1 k.p.k., wniesienie apelacji na niekorzyść oskarżonego. W sprawie niniejszej oskarżyciele, zarówno publiczny, jak i posiłkowi, nie dopatrzyli ułomności kontrolowanego wyroku i nie wnieśli apelacji na niekorzyść oskarżonego B. W.. Taki stan rzeczy ostatecznie wykluczał pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej za zarzucane mu przestępstwo z art. 300 § 1 k.k. w zbiegu z art. 300 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k., bez wnikania w problem, z jakich powodów Sąd I instancji nie przypisał podsądnemu wszelkich przejawów działania znamienych dla przytoczonych występów.

Z podanych powodów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 03.03.2014 r. i uniewinnił oskarżonego B. W. od zarzucanego mu przestępstwa kwalifikowanego z art. 300 § 1 k.k. w zbiegu z art. 300 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k.

Powyższe rozstrzygnięcie oznacza, iż tracą rację bytu rozstrzygnięcia kosztowe z pkt III i IV, związane immanentnie z wykluczonym z obiegu prawnego wadliwym skazaniem.

Na podstawie art. 634 k.p.k. w związku z art. 632 pkt b k.p.k. kosztami procesu obciążyć należało Skarb Państwa. Aby uniknąć nieporozumień w tym względzie, zaznaczyć wypada, iż w skład tych kosztów nie wchodzi wydatki stron postępowania. W szczególności, koszty pełnomocnictwa należą się oskarżycielom posiłkowym, co wynika z art. 627 k.p.k., wyłącznie w przypadku skazania i tylko od skazanego.

S. J. L. M. W. - G.